

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TEHNICĂ DIN CLUJ-NAPOCA, CENTRUL UNIVERSITAR NORD BAIA MARE
1.2 Facultatea	LITERE
1.3 Departamentul	ȘTIINȚE SOCIO-UMANE, TEOLOGIE, ARTE
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	51.00

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	TEOLOGIE LITURGICA 2				
2.2 Titularul de curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN Teofil.STAN@ssuta.utcluj.ro				
2.3 Titularul activităților de seminar	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU mariussioan@yahoo.com				
2.4 Anul de studiu	3	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E
2.7 Regimul disciplinei	Categoriza formativă				DF
	Opționalitate				DO

3. Timpul total estimat (ore pe semestru ale activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	14	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe										20
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren										15
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri										15
(d) Tutoriat										4
(e) Examinări										4
(f) Alte activități:										
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a))...3.7(f))							58			
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)							100			
3.10 Numărul de credite							4			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu proiector, ecran, vesminte și vase liturgice
5.2. de desfășurare a seminarului / laboratorului / proiectului	Prezența la seminar este obligatorie. Sală dotată cu proiector, ecran, vesminte și vase liturgice. Cel puțin 50% dintre seminarii se vor desfășura în biserică.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Săvârșirea ritualurilor cultice Evidențierea importanței și a conținutului ritualurilor cultice, precum și a necesității săvârșirii corecte a acestora Explicarea și interpretarea actelor de cult Diferențierea între actele cultice canonice și inovații, tradiții locale Reproducerea unor repere istorice de bază, legate de istoria cultului
Competențe transversale	Înșușirea unui set de cunoștințe, abilități, competențe profesionale și transversale necesare înțelegerii și aplicării corecte a lucrării liturgice a Bisericii. Capacitatea de a susține public un discurs logic, coerent și argumentat. Dezvoltarea capacității de a elabora decizii în spiritul valorilor moral-creștine și în concordanță cu rânduiețile tipiconale și viața liturgică a Bisericii; Dezvoltarea capacității de evaluare și autoevaluare corect și real;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Disciplina are drept obiectiv inițierea studenților în tainele cultului sau ale vieții sacramentale și liturgice a Bisericii prin însușirea cunoștințelor teoretice despre esența, principiile generale, geneza, cristalizarea și evoluția istorică a instituțiilor și formelor de expresie ale cultului Bisericii din perspectiva teologiei ortodoxe.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Înșușirea cunoștințelor privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului divin. • Cunoașterea temeinică a rânduieților de cult. • Cunoașterea conținuturilor teologice și duhovnicești ale slujbelor divine. • Dezvoltarea capacităților de săvârșire a slujbelor divine. • Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în Liturgica specială. Slujbele bisericesti în împărțirea lor.	Expunerea	4 ore
2. Laudele Bisericești. Noțiuni generale despre cele șapte Laude bisericesti. Istoria Laudelor bisericesti. Formarea serviciului divin public zilnic al Bisericii	Prelegerea universitară, explicația.	4 ore
3. Vecernia. Rânduiala slujbei. Vecernii speciale Istoria și explicarea Vecerniei.	Prelegerea universitară, explicația.	6 ore
4. Litia. Pavecernița. Miezonoptica	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	4 ore
5. Utrenia. Noțiuni introductive și rânduiala slujbei. 6. Utrenii speciale. Istorie și explicare	Prelegerea universitară, expunerea, problematizarea.	6 ore
7. Ceasurile liturgice, Mijloceasurile și Obednița	Prelegerea universitară, explicația.	2 ore
8. Symbolismul Laudelor - consolidare	Prelegerea universitară, explicația.	2 ore

8. 2 Seminar	Metode de predare	Observații
Programarea studenților pentru activitățile din cadrul orelor de seminar	Conversația	2 ore
<i>Spațiul liturgic</i> . Locașul de cult: Teologie și semnificație simbolică	Expunerea, problematizarea	2 ore
Obiectele liturgice și materia folosită în cult. Presentare lucrări de seminar.	Problematizarea	2 ore
Cuvântul, actul și simbolul în cultul ortodox. Presentare lucrări de seminar.	Expunerea, conversația	2 ore
Relația dintre cultul divin, persoana liturgică, timpul liturgic și spațiul liturgic în contemporaneitate. Presentare lucrări de seminar.	Expunerea, conversația	2 ore
Desacralizarea timpului liturgic în lumea contemporană. Presentare lucrări de seminar.	Expunerea, problematizarea	2 ore
Pregătire examen, consolidare	Expunerea, problematizarea	2 ore

Bibliografie:

1. Braniște, Pr. Prof. Dr. Ene, *Liturgica generală*, ediția a II-a, București, 1993.
2. Idem, *Liturgica specială*, București, 1980.
3. Cabasila Nicolae, *Tâlcuirea Dumnezeieștii Liturghii și Despre viața în Hristos*, trad. de Pr. Prof. Ene Braniște și Pr. Teodor Bodogae, București, 1989.
4. Felmy, Karl Christian, *De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe - un comentariu istoric*, Ed. Deisis, 2004.
5. Foundoulis, Ioannis, *Dialoguri liturgice (I-V)*, Ed. Bizantină, 2008- 2011.
6. Necula, Nicolae, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. I, Galați, 1996 ; vol. II, Galați, 2001 ; vol. III, București, 2005 ; vol. IV, București, 2010.
7. Idem, *Biserică și cult pe înțelesul tuturor*, București, 1996.
8. Schmemmann, Alexander, *Introducere în teologia liturgică*, București, 2002.
9. Idem, *Liturghie și Viață*, trad. de Pr. Viorel Sava, Editura Erola, Iași, 2001.
10. Taft, Robert F. *Ritul bizantin*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2008.
11. Vanca, Dumitru, *Introducere în teologia liturgică*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009.
12. Vintilescu, Pr. Petre, *Poezia imnografică*, ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2005.
13. Alte lucrări vor fi recomandate la fiecare curs
14. Cărțile de cult;

9. Coroborarea/validarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cunoaște și poate aplica principalele rânduieli liturgice ale BOR. Utilizează corect concepte liturgice la nivel de dezbateri publice cu nivel științific mediu.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Răspunsul la examen	Evaluare scrisă	60%
10.5 Seminar	Testarea periodică prin susținerea unei teme / lucrări de seminar	Evaluare orală	20%
	Verificarea continuă prin activitatea la orele de seminar	Evaluare orală	20%

10.8 Standard minim de performanță**Cerințe minime pentru nota 5:**

- Deținerea elementelor de conținut fundamentale pe baza cursului predat și pus la dispoziție
- Susținerea obligatorie a referatului de seminar
- Prezența la curs și seminar (stabilită)

Cerințe pentru nota 10:

- Cunoașterea excelentă a conținutului pe baza cursului
  - Aprofundarea răspunsurilor prin executarea unor mișcări / momente liturgice la sala de seminar sau la biserică
- Ușurința/naturațea cu care se execută/explică anumite momente liturgice din Sfintele Slujbe.

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
07.06.2023	Curs	Pr. lect. univ. dr. Teofil STAN	
	Seminar	Pr. asist. univ. dr. Marius Ioan SABOU	

Data avizării în Consiliul Departamentului SSUTA
10.07.2023

Director Departament SSUTA,
Conf. dr. ing. Adrian Vasile CHIRA

Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere
13.07.2023

Decan,
Conf. univ. dr. habil. Mircea FARCAȘ